

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11CoCsp/105/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7619203488
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Kolesár
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2020:7619203488.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Kolesára a sudkýň JUDr. Jarmily Maximovej a JUDr. Sandry Veľkej v spore žalobcu: Intrum Slovakia s.r.o., so sídlom Mýtina 48, Bratislava, IČO: 35 831 154, zastúpený JUDr. Jánom Šoltésom, advokátom, so sídlom Mýtina 48, Bratislava, proti žalovanej: IM., o zaplatenie 4.613,40 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves z 3. júna 2020 č. k. 1Csp/78/2019-108

rozhodol:

Pripúšťa späťvzatie žaloby v časti o zaplatenie sumy 457,68 Eur s úrokmi z omeškania vo výške 5% ročne od 2.8.2016 do zaplatenia, v tejto časti zrušuje rozsudok a konanie zastavuje.

V prevyšujúcej časti z r u š u j e rozsudok a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinstančný súd“) napadnutým rozsudkom zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáha uloženia povinnosti žalovanej zaplatiť mu sumu 4.613,40 Eur s úrokmi z omeškania vo výške 5% ročne od 2.8.2016 do zaplatenia, zo záväzkového právneho vzťahu strán založeného Zmluvou o spotrebiteľskom úvere č. 5590501846 zo dňa 10.9.2014, uzavretou medzi spoločnosťou Consumer Finance Holding, a.s. (ďalej tiež len „CFH“) ako veriteľom a žalovanou v hmotnoprávnom postavení dlžníka (ďalej tiež len „úverová zmluva“), na základe ktorej CFH poskytol žalovanej peňažné prostriedky v sume 5.000,- Eur, oproti povinnosti vrátiť ich spolu s dohodnutými úrokmi v 60 mesačných splátkach po 152,56 Eur. Žalovaná, podľa tvrdenia žalobcu, postupne zaplatila na svoj úverový záväzok spolu sumu 2.593,52 Eur a následne prestala dohodnuté splátky platiť. Z tohto dôvodu CFH po predchádzajúcej márnej výzve na splnenie už zročného záväzku, listom zo dňa 27.7.2016 uplatnil právo na okamžité zosplatenie i ostávajúcej časti úveru. Žalovaná takto zosplatený dlh nesplnila. Po zániku CFH rozdelením sa jeho právnym nástupcom vo vzťahu k uplatnenej pohľadávke stala spoločnosť Všeobecná úverová banka, a.s., ktorá ju následne previedla na žalobcu Zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 30.11.2017.

2. Prvoinstančný súd v napadnutom rozsudku skutkovo vyšiel bezo zvyšku zo skutkového stavu, zodpovedajúceho týmto tvrdeniam žalobcu; navyše tiež zistil, že v úverovej zmluve „...je uvedená výška úroku v neprospech spotrebiteľa - 28,72%, pričom správne má byť 10,19 % ...“ a že v nej absentujú „všetky predpoklady použité na výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov“. Skonštatoval v tejto spojitosti, že „V danom prípade zmluva obsahuje len uvedie výšky RPMN, Všeobecné obchodné dojednania v bode 7.3 je uvedený len základný matematický výpočet RPMN a nie je doplnený údajmi nevyhnutnými na uskutočnenie tohto výpočtu ...“. Napokon súd prvej inštancie tiež skutkovo ustálil, že „... žalobca nezdokladoval skutočnosti v zmysle v zmysle § 7 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z. z. ...“.

3. Na takto ustálený skutkový stav súd prvej inštancie aplikoval ustanovenia §1 ods. 1, § 2 písm. a), b) a d), § 9 ods. 2 a § 11 ods. 1 a 2 zák. č. 129/2010 Z. z., o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších zmien a

doplnkov a § 52 ods. 1, 3 a 4, § 53 ods. 1 až 3 a 5, § 54 ods. 1 a 2, § 100 ods. 1, § 101, § 103 a § 565 zák. č. 40/1964 Z. z., Občiansky zákonník, v znení neskorších zmien a doplnkov a právne posúdil vzťah strán ako záväzkový z úverovej zmluvy, požívajúci ochranu spotrebiteľskej zmluvy podľa ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Na námietku žalovanej prvoinštančný súd posúdil uplatnený nárok najprv z hľadiska jeho premlčania so záverom o dôvodnosti tejto námietky vo vzťahu k úverovej istine i jej príslušenstvu. Podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku dospel súd prvej inštancie k tomuto záveru na podklade úvahy, že právny predchodca žalobcu uplatnil právo na okamžité zosplatnenie úveru pre nesplnenie úverovej splátky za mesiaci marec 2016 a že od zročnosti tejto splátky (20.3.2016) začala v súlade s ust. § 103 Občianskeho zákonníka plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba vo vzťahu k celému zosplatnenému dlhu. Nakoľko k uplatneniu nároku na súde došlo až dňa 30.5.2019, teda po uplynutí premlčacej doby, žalovaný nárok sa podľa záveru súdu prvej inštancie premlčal. Vo vzťahu k tomuto záveru možno považovať za už len podporné úvahy prvoinštančného súdu, ktoré vyústili do záveru o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, z dôvodu, že 1/ žalobca „nezdokladoval skutočnosti v zmysle § 7 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z. z.“, 2/ v zmluve „absentuje výpočet RPMN“, a 3/ v zmluve „...je uvedená výška úroku v neprospech spotrebiteľa - 28,72%, pričom správne má byť 10,19 %“.

4. Napadnutým rozsudkom rozhodol súd prvej inštancie tiež o trovách konania tak, že žiadnej zo strán nárok na ich náhradu nepriznal. Toto svoje rozhodnutie odôvodnil s použitím ust. § 255 ods. 1 C.s.p. výlučným procesným úspechom žalovanej v spore a skutočnosťou, že žalovaná, trovy nežiadala priznať

5. Po vyhlásení tohto rozhodnutia, skôr ako nadobudlo právoplatnosť, žalobca vzal žalobu späť v časti o zaplatenie sumy 457,68 Eur spolu so zodpovedajúcim príslušenstvom. V ostávajúcej časti žalobca na žalobe zotrval a zamietavé rozhodnutie o nej súdu prvej inštancie napadol odvolaním.

6. Žalovaná vážne dôvody, pre ktoré s pripustením späťvzatia nesúhlasí, neoznámila.

7. Podľa ust. § 370 C.s.p., ak je žaloba vzatá späť po rozhodnutí súdu prvej inštancie, ale skôr, ako rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, odvolací súd rozhodne o pripustení späťvzatia. (2) Súd späťvzatie žaloby nepripustí, ak s tým protistrana z vážnych dôvodov nesúhlasí. Ak späťvzatie žaloby pripustí, odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie a konanie zastaví. (3) Ak je žaloba vzatá späť sčasti, použijú sa ustanovenia predchádzajúcich odsekov primerane.

8. V súlade s citovanými ustanoveniami zákona odvolací súd pripustil čiastočné späťvzatie žaloby keďže tento procesný úkon žalobca urobil ešte pred nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie a žalovaná proti nemu nevzniesla námietky; zároveň v rozsahu čiastočného späťvzatia zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a konanie v tejto časti zastavil.

9. V odvolaní žalobca ťažiskovo vytkol napadnutému rozsudku nesprávnosť právneho posúdenia otázky premlčania uplatneného nároku. Podľa odvolateľa súd prvej inštancie pochybil, pokiaľ pri posudzovaní premlčania vyšiel z toho, že k začatiu plynutia premlčacej doby došlo od zročnosti splátky za mesiac marec 2016 (20.3.2015). V svojej argumentácii spochybňujúcej správnosť tohto záveru, odvolateľ akcentoval, že v deň prvoinštančným súdom uvažovaného začatia plynutia premlčacej doby ešte neboli splnené zákonné podmienky pre uplatnenie práva na mimoriadne zosplatnenie úveru. Premlčacia doba začala podľa odvolateľa plynúť najskôr v okamihu, kedy bolo možné právo uplatniť na súde. K tomu podľa jeho argumentácie došlo podľa ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka až po uplynutí 3 mesiacov od zročnosti splátky za mesiac marec 2016. Žalobca v odvolaní polemizoval tiež so záverom súdu prvej inštancie o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Odmietol skutkový záver súdu prvej inštancie o nepreukázaní preverovania schopnosti žalovanej splácať úver a poukázal na to, že k tejto otázke sa podrobne vyjadril v podaní zo dňa 6.2.2020 s tým, že svoje tvrdenia v ňom zároveň preukázal listinnými dôkazmi. Z pohľadu tejto argumentácie a listinných dôkazov, s ktorými sa súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku nijak nevysporiadal, považuje odvolateľ závery prvoinštančného súdu v tejto otázke za arbitrárne. Napokon žalobca v odvolaní odmietol názor prvoinštančného súdu, že úverová zmluva musela obsahovať výpočet RPMN. V súvisiacej argumentácii vyzdvihol, že zákon takúto požiadavku neupravuje a akcentoval, že RPMN v danom prípade zodpovedá výške ročného úroku, keďže úrok v danom prípade predstavuje jediný úverový náklad. Svojimi odvolacími námietkami, poukazujúcimi na procesné pochybenie súdu prvej inštancie pri odôvodňovaní napadnutého rozsudku a vytykajúcimi mu tiež nesprávnosť rozhodujúcich skutkových a právnych záverov, žalobca uplatnil odvolacie dôvody podľa ust. 365 ods. 1 písm. b), f) a h) C.s.p. Odvolací súd v tejto súvislosti

poznávaná, že v zmysle ust. § 380 ods. 2 C.s.p. na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok, musí prihliadať, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené. Naproti tomu, vo vzťahu k ostatným odvolacím dôvodom, je odvolací súd podľa ust. § 380 ods. 1 C.s.p. viazaný ich vymedzením v odvolaní, a preto na iné pochybenia súdu prvej inštancie, ktoré by mohli byť v súlade s ust. § 365 C.s.p. dôvodom na podanie odvolania, odvolací súd pri svojom rozhodnutí o odvolaní prihliadať nemôže, aj keby takéto porušenia zistil (por. Števíček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, 1269s).

10. Žalovaná sa vo vyjadrení k odvolaniu vo všeobecnosti stotožnila s rozhodujúcimi skutkovými nálezmi i so spôsobom právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie. Zvlášť prisvedčila správnosti jeho záveru, že žalobca v spore nepreukázal aby dostatočne preveril jej schopnosť splácať úver a zdôraznila, že skúmanie náležitej starostlivosti dodávateľa v tomto smere predstavuje imanentnú súčasť ochrany spotrebiteľa. Rovnako sa žalovaná stotožnila s úvahami, na podklade ktorých súd prvej inštancie dospel k záveru o premlčaní uplatneného nároku.

11. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.) prejednal odvolanie žalobcu ako podané včas (§ 362 v spojení s ust. § 367 ods. 2 C.s.p.), oprávnenou osobou (§§ 359 až 361 C.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§§ 355 až 358 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 a contrario C.s.p., v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 C.s.p., z hľadiska odvolaním uplatneného odvolacieho dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h) C.s.p. a s prihliadnutím na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok konania v zmysle ust. § 380 ods. 2 C.s.p a dospel k záveru, že je (odvolanie) dôvodné.

12. Žalobca svojimi odvolacími námietkami v intenciách uplatneného odvolacieho dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h) C.s.p. nastolil predmetom odvolacieho prieskumu (tiež) správnosť právneho posúdenia súdom prvej inštancie otázky premlčania uplatneného nároku. Ako už bolo zmienené, súd prvej inštancie svoj záver v tejto otázke vystaval na názore, že nakoľko veriteľ zosplatnil úver pre nezaplatenie splátky zročnej dňa 20.3.2016, od zročnosti tejto splátky plynula premlčacia doba vo vzťahu celému zosplatenému úveru. Odvolací súd považuje tento právny názor prvoinštančného súdu za nesprávny.

13. Vo všeobecnosti právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej aplikáciou konkrétnej právnej normy na zistený skutkový stav vyvodzuje zo skutkových zistení aké práva a povinnosti majú subjekty konania podľa hmotného práva. Nesprávnym právnym posúdením je potom potrebné rozumieť omyl v tomto postupe, a teda nesprávnosť pri aplikácii práva na skutkové zistenia. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak súd neaplikoval právnu normu vôbec, alebo ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť, alebo ak aj aplikoval správny predpis, ktorý si nesprávne vyložil alebo napokon ak aplikoval správny predpis, ktorý tiež správne interpretoval avšak právnu normu nesprávne na zistený skutkový stav použil, v skutkových okolnostiach teda z právnej normy vodil nesprávne závery o právach a povinnostiach strán.

14. Podľa ust. § 103 Občianskeho zákonníka, ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti. Ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh (§ 565), začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky.

15. Podľa ust. § 565 Občianskeho zákonníka, ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

16. Podľa ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

17. Súd prvej inštancie pri posudzovaní námietky premlčania, vznesenej v konaní žalovanou síce správne vyšiel z citovaných zákonných ustanovení; na škodu veci ich ale nesprávne interpretoval a v okolnostiach prípadu z nich vyvodil nesprávne právne závery.

18. Podstata interpretačnej nesprávnosti úvah súdu prvej inštancie má podľa názoru odvolacieho súdu pôvod v nevedení si dosahu novo zavedeného ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka na usporiadanie vyplývajúce z úpravy ust. § 103 v spojení s ust. § 565 Občianskeho zákonníka, ktoré v historických súvislostiach možno považovať za pôvodné (až na systematické zaradenie § 565), dlhodobo zaužívané a v praxi jednotne chápané. Jeho podstata spočíva na dvoch základných premisách. Tou prvou je pravidlo, podľa ktorého môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky len do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky (§ 565 veta druhá Občianskeho zákonníka), z čoho vyplýva, že z hľadiska ust. § 103 veta druhá Občianskeho zákonníka sa môže stať dlh zročným vždy len z dôvodu nezaplatenia poslednej z už zročných splátok. To potom znamená, že zosplatený dlh sa podľa tejto úpravy premlčuje od splatnosti v poradí najmladšej splátky, nech by už bol rozsah omeškania akýkoľvek, s tým, že skôr splatné splátky sa podľa prevej vety tohto zákonného ustanovenia premlčujú samostatne vždy odo dňa ich splatnosti. Druhým významným prvkom usporiadania vyplývajúceho z kumulatívnej aplikácie § 103 a § 565 Občianskeho zákonníka je, že predpoklad pre zosplatenie úveru spočíva len v právnej skutočnosti nesplnenia úverovej splátky. V tomto interpretačnom ponímaní, môže veriteľ v prvý deň omeškania dlžníka so zaplatením splátky vyvolať predčasnú splatnosť ostávajúceho dlhu a v tento deň si ho aj uplatniť na súde. Je preto len logické, že práve v tento deň podľa ust. § 103 veta druhá Občianskeho zákonníka začína plynúť premlčacia doba pre uplatnenie zosplatennej časti záväzku.

19. Otáznym teda je, či a ak áno aký dosah na toto usporiadanie má ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, ktoré v prípade spotrebiteľských zmlúv zaviedlo podmienku pre aplikáciu ust. § 565 Občianskeho zákonníka, a teda pre právnu možnosť veriteľa žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, v podobe 3 mesiace trvajúceho omeškania s jej zaplatením. Súd prvej inštancie sa mylne domnieva, že to v prípade spotrebiteľských vzťahov nevyhnutne vedie k právnomu stavu, v ktorom sa splatnosť zosplateného úveru časovo posúva ešte pred vznik právnej možnosti vyvolať predčasnú splatnosť ostávajúceho dlhu a začatie plynutia premlčacej doby časovo predchádza právnu možnosť veriteľa vôbec uplatniť nárok na súde. Takéto riešenie nereflektuje špecifikum podmienok zosplatenia spotrebiteľských záväzkov oproti stavu predpokladaného v § 103 Občianskeho zákonníka, necitlivo vnáša do usporiadania pomerov medzi dodávateľom a spotrebiteľom zrejmu nelogickosť a časový paradox a prakticky skraca zákonom určenú dobu na vykonanie práva (premlčacia doba začína plynúť skôr než veriteľ môže nárok uplatniť na súde). Preto podľa presvedčenia odvolacieho súdu nemôže právne posúdenie v takejto konštelácii v žiadnom prípade obstať.

20. Pri hľadaní udržateľného interpretačného riešenia právnej situácie, ktorá nastúpila po zavedení ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, je potrebné mať na zreteli, že hoc sa to na prvý pohľad nemusí takto javiť, nesplnenie úverovej splátky, má z hľadiska naplnenia hypotézy ust. § 103 Občianskeho zákonníka v spotrebiteľských vzťahoch samo o sebe predsa len iný právny význam. Pokiaľ totiž uvedené zákonné ustanovenie vo všeobecnosti počíta so zosplatením úveru z dôvodu nesplnenia splátky (v prvý deň omeškania so zaplatením splátky môže veriteľ zosplatiť úver a uplatniť si celú úverovú pohľadávku na súde), v prípade spotrebiteľských vzťahov sa k právnej skutočnosti nesplnenia úverovej splátky musí pripojiť aj právna udalosť uplynutia troch mesiacov od omeškania s jej zaplatením. S takouto ďalšou udalosťou však ust. § 103 Občianskeho zákonníka (rovnako ako ani § 565 Občianskeho zákonníka) explicitne nepočíta a z už uvedených argumentov podľa názoru odvolacieho súdu vyplýva, že ňou upravené usporiadanie nemožno na spotrebiteľské vzťahy bez logickej korektúry vziať. Preto sa odvolací súd domnieva, že priama aplikácia tohto zákonného ustanovenia je na spotrebiteľské záväzky nepatričná a že je preto potrebné výjsť z toho, že premlčacia doba v prípade zosplateného spotrebiteľského záväzku plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz v zmysle ust. § 101 Občianskeho zákonníka. Takýmto myšlienkovým postupom možno podľa názoru odvolacieho súdu vyvodiť, že premlčacia doba vo vzťahu k zosplatennej časti spotrebiteľského dlhu začína plynúť vždy 3 mesiace po splatnosti každej z postupne omeškaných splátok. Zároveň tento spôsob právneho posúdenia umožňuje vyriešiť interpretačnú dilemu tiež ohľadne použiteľnosti ust. § 565 veta druhá Občianskeho zákonníka, vylúčenie ktorého práve v spotrebiteľských vzťahoch paradoxne nedáva žiaden zmysel, nakoľko je pre spotrebiteľa celkom zrejme priaznivé, a to v tom smere, že právo zosplatiť úver môže veriteľ použiť vždy len najneskôr do dňa splnenia zákonných podmienok pre zosplatenie úveru vo vzťahu k ďalšej úverovej splátke, k čomu dochádza nie len splatnosťou ďalšej splátky ale zároveň uplynutím troch mesiacov od jej splatnosti. Inak povedané, rovnaké účinky, aké ust. § 103 Občianskeho zákonníka pripisuje nezaplateniu splátky a ust. § 565 uvedeného zákona zročnosti splátky nasledujúcej, je potrebné v spotrebiteľských vzťahoch, a teda v súvzťažnosti s ust. § 53 ods. 9 tohto zákona vidieť

v spojení zročnosti splátky (nezaplatení splátky) a uplynutí určeného času pre možnosť zosplatnenia spotrebiteľského záväzku.

21. Po premietnutí týchto všeobecných východísk na posudzovanú vec odvolací súd uzavrel, že všeobecná trojročná premlčacia doba pre uplatnenie zosplatnenej časti úveru v danom prípade začala plynúť 3 mesiace po dni nasledujúcom po splatnosti splátky za mesiac marec 2016 (splatná 20.3.2016) a že nakoľko k uplatneniu nároku na súde dňa 30.5.2019 došlo ešte pred jej uplynutím (21.6.2019), k premlčaniu práva, zodpovedajúceho zosplatnenému úverovému záväzku nedošlo. Odvolací súd v tejto súvislosti pripomína, že pokiaľ ide o prípadné (pokiaľ také vyjdú v ďalšom konaní najavo) skôr splatné splátky (zročné do 20.3.2016), v ich prípade plynula premlčacia doba samostatne vždy od ich splatnosti podľa ust. § 103 veta prvá Občianskeho zákonníka.

22. Súd prvej inštancie vedený nesprávnymi právnymi úvahami ohľadne spôsobu posúdenia začatia plynutia premlčacej doby vo vzťahu k mimoriadne zosplatnenej časti spotrebiteľského záväzku, neustálil skutkový stav potrebný pre záver o dôvodnosti základu a výšky uplatneného nároku. Nakoľko tento nedostatok, vzhľadom na povahu a rozsah jeho procesných dôsledkov, nebolo možné efektívne napraviť v odvolacom konaní, došlo tým k naplneniu dôvodu, pre ktorý odvolaciemu súdu z pohľadu ust. § 389 ods. 1 písm. c) C.s.p. neostávalo iné ako rozhodnutie súdu prvej inštancie vo veci samej a tiež v závislom výroku o trovách konania (§ 396 ods. 3 C.s.p.) zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

23. V ďalšom konaní bude úlohou súdu prvej inštancie zabezpečiť si dostatočný skutkový podklad pre posúdenie dôvodnosti základu a výšky uplatneného nároku. K tomu vyvodí zodpovedajúce skutkové zistenia z už vykonaných dôkazov, eventuálne umožní stranám uplatniť i ďalšie prostriedky procesného útoku a procesnej obrany a po prípadnom doplnení dokazovania, či už dôkazmi ktoré strany navrhli alebo ešte navrhnu v nastávajúcom priebehu konania, alebo ktoré sú pre rozhodnutie vo veci nevyhnutné a ich vykonanie je možné aj bez iniciatívy spotrebiteľa s použitím ust. § 295 C.s.p., súd prvej inštancie vo veci opätovne rozhodne. V novom rozhodnutí prvoinštančný súd vezme do úvahy len tie skutočnosti, ktoré vyšli (vyjdú) v konaní najavo (Čl. 11 ods. 4 C.s.p.) procesne správnym postupom, pričom vo svojich úvahách pri právnom posudzovaní veci vyjde z názoru odvolacieho súdu (§391 ods. 2 C.s.p.), tak ako ho vyjadril v tomto uznesení. Nové rozhodnutie súd prvej inštancie náležite odôvodní tak, aby sa dôsledne a presvedčivo vysporiadal so všetkými skutkovo a právne relevantnými otázkami riešenými v konaní a argumentmi sporových strán a zároveň aby odôvodnenie nie len formálne spĺňalo náležitosti požadované ust. § 220 ods. 2 C.s.p., ale aby i materiálne zodpovedalo kritériám spravodlivého odôvodnenia). Vyhne sa pritom formalistickému a paušálnemu prístupu pri hodnotení rozhodujúcich skutočností, a tiež i pri ich vyjadrení v odôvodnení. Sústreď sa na konkrétny obsah zmluvných dojednaní, a tiež aj ich reálny dopad na vyváženosť posudzovaného právneho vzťahu strán, v záujme dosiahnutia podstaty procesným poriadkom sledovaného cieľa civilného sporového konania, ktorým je ochrana zákonnosti, spotrebiteľské právo nevynímajúc, nie ale ochrana spotrebiteľa pred dôsledkami porušenia jeho právnych povinností. Pri právnom posúdení veci v ďalšom konaní súd prvej inštancie neopomenie, že z judikatúry Ústavného súdu SR vyplýva vo vzťahu k posudzovaniu právnych úkonov požiadavka priority výkladu, ktorý vedie k platnosti zmluvy. Bude mať tiež na zreteli že podľa judikatúry ESLP a Ústavného súdu SR imanentnou súčasťou práva na súdnu ochranu podľa Čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa Čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je potreba vysporiadať sa v dôvodoch rozhodnutia tiež so zásadnými argumentmi strán, a preto neopomenie dať odpoveď mimo iného tiež na žalobcom prezentovanú argumentáciu a ním predložené dôkazy týkajúce sa zisťovania schopnosti žalovanej splácať úver, ktoré nateraz zostali mimo rámca jeho pozornosti.

24. Odvolací súd kriticky poznamenáva tiež, že prístup súdu prvej inštancie v tejto veci je poznačený typickým nedostatkom, ktorého sa súdy dopúšťajú v spotrebiteľských sporoch. I v tomto prípade si súd prvej inštancie zamenil spotrebiteľskú ochranu s vyhľadávaním dôvodov pre nepriznanie všetkého čo presahuje základné plnenie za každú cenu (obvykle úrokov, poplatkov, sankčných plnení a pod.). Odvolací súd v tejto spojitosti pripomína, že Súdny dvor Európskej únie (ESD) vo svojom rozhodnutí Home Credit Slovakia, a. s. vs. Biróová naznačil, že aj ochrana spotrebiteľa musí mať rozumnú mieru a že aj Ústavný súd SR je vo svojej judikatúre kritický k neprimeranej ochrane spotrebiteľa. Medzi inými vo svojom náleze sp. zn. Pl. ÚS 11/2016 zo 7. februára 2018 ústavný súd (tiež) konštatoval, že v sporovom konaní je pozícia sudcu ako vyhľadávača dôkazov len v prospech jednej strany, neprirodená. Súd prvej inštancie si vo svojom uvažovaní evidentne

nevedomoval, že ani procesné ohľady, ktorých sa spotrebiteľovi v sporovom konaní dostáva (§ 290 a nasl. C.s.p.), neznamenajú úplné vylúčenie základných atribútov kontradiktórneho konania a ani, že procesná ochrana spotrebiteľa musí nadväzovať na podstatu spotrebiteľského hmotného práva, ktorým je ochrana spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami, nekalými obchodnými praktikami a závadnými výrobkami. Opomenul, že aj v spotrebiteľských sporoch musí rozhodnutie súdu smerovať k spravodlivému a vyváženému usporiadaniu pomerov strán, tak aby sa spotrebiteľovi v okolnostiach prípadu dostalo primeranej spotrebiteľskej ochrany za súčasného rešpektovania poctivo nadobudnutých práv dodávateľa. I v spotrebiteľských vzťahoch je potrebné v čo najväčšej miere zachovať fundamentálne pravidlo súkromnoprávných vzťahov, že prevzaté záväzky, nevynímajúc povinnosť zaplatiť odplatu za tovar či službu, ale aj primeranú sankciu za ich neplnenie, sa zásadne majú plniť. Preto zásah súdu do zmluvne nadobudnutých práv a prevzatých záväzkov musí mať výnimočnú, skutkovými okolnosťami jasne odôvodnenú a zákonom pevne podopretú povahu. V žiadnom prípade nemôže odopretie práva, a to ani v spotrebiteľských sporoch spočívať len na subjektívnej predstave sudcu, na nejasných či ťažko zrozumiteľných úvahách, alebo na z iných rozhodnutí paušálne prevzatých záverov bez ich konfrontovania s konkrétnymi okolnosťami prípadu. Tento postup zároveň nesmie byť samoučelný, ale musí vyplývať z ochranného účelu porušenej normy a vždy musí byť realizovaný takým spôsobom, aby mal dodávateľ dostatočný procesný priestor reagovať na zásadné skutkové nálezy a právne závery súdu, a to aj tie ktoré nevyplývajú z procesnej obrany spotrebiteľa, ale sú súčasťou vlastného myšlienkového konštruktu súdu v rámci spotrebiteľskej ochrany. Inými slovami povedané, pokiaľ súd prvej inštancie pri ochrane spotrebiteľa vo svojich úvahách supluje jeho skutkovú alebo právnu obranu v spore, dodávateľ musí mať možnosť reagovať na jej rozhodujúce momenty prostriedkami procesného útoku alebo procesnej obrany alebo svojou argumentáciou, rovnako, ako by ju uplatnil spotrebiteľ sám.

25. Odvolací súd sa napokon nemohol stotožniť ani s ostatným parciálnym záverom súdu prvej inštancie, že zmluva neobsahovala údaj o predpokladoch použitých pri výpočte RPMN. Odvolací súd ani pri vynaložení značného úsilia nepochopil predstavu prvoinštančného súdu ako mal tento údaj v zmluve vyzeráť, už vôbec nie v kontexte žalobcom správne vyzdvihovanej skutočnosti, že jediný úverový náklad v danom prípade predstavovali úroky a vo svetle tiež faktu, že aj (popri úrokoch) ostatné parametre pre výpočet RPMN (výška úveru, úroku a splátky a frekvencia a počet splátok) boli v zmluve explicitne vyjadrené. Z uvedených dôvodov preto nemožno inak ako prisvedčiť námietke žalobcu, že odôvodnenie i tohto záveru súdom prvej inštancie nespĺňa parametre preskúmateľnosti.

26. K prípadnému posudzovaniu spotrebiteľskej prijateľnosti zmluvných podmienok v ďalšom konaní odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že účelom spotrebiteľskej ochrany je eliminovať dopady nerovnovážneho postavenia spotrebiteľa oproti dodávateľovi a nie ochrana spotrebiteľa pred dôsledkami neplnenia si povinností, ktoré za spotrebiteľsky prijateľných podmienok prevzal. Preto spôsob posudzovania hmotnoprávných oprávnení a povinností spotrebiteľa, ale aj rozsah procesných ohľadov, ktorých sa spotrebiteľovi v sporovom konaní dostáva (§ 290 a nasl. C.s.p.) má svoje limity; v žiadnom prípade neznamenajú úplné vylúčenie základných atribútov právnej istoty, a v nadväzujúcich procesných podmienkach ani kontradiktórnosti konania. Procesná ochrana spotrebiteľa musí vždy nadväzovať na podstatu spotrebiteľského hmotného práva, ktorým je ochrana spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami, nekalými obchodnými praktikami a závadnými výrobkami. Aj v spotrebiteľských sporoch musí rozhodnutie súdu smerovať k spravodlivému a vyváženému usporiadaniu pomerov strán, tak aby sa spotrebiteľovi v okolnostiach prípadu dostalo primeranej spotrebiteľskej ochrany za súčasného rešpektovania poctivo nadobudnutých práv dodávateľa. Záver o neprijateľnosti zmluvnej podmienky nemôže byť vystavaný len na subjektívnom hodnotení sudcu, ale musí byť vždy preskúmateľným výsledkom vyhodnotenia rozhodujúceho spotrebiteľského kritéria, ktorým je primeraná rovnováha v právach a povinnostiach zmluvných strán (§ 53 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka). Nakoľko je dôvodom neprijateľnosti zmluvnej podmienky značná nerovnováha, ktorú v právnom vzťahu v neprospech spotrebiteľa zakladá, záver o neprijateľnosti zmluvnej podmienky sa nevyhnutne bez kvalifikovaného zdôvodnenia takejto nerovnováhy nezaobíde.

27. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie tiež o všetkých trovách, vrátane trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 C.s.p.).

28. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti uzneseniu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné (§ 355 C.s.p.).

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.). Táto povinnosť neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.